

Pieter Cretskens over de jeugdtransfers in het Vlaamse wielrennen

“Het systeem holt zijn doelstellingen voorbij”

Transfers halen voornamelijk het nieuws als het om voetbal gaat, en vooral dan als er spectaculaire bedragen in het spel zijn. Maar ook in andere sporten zijn transfers een doodnormale praktijk. Zelfs bij de jeugd. In 2015 bracht Pieter Cretskens voor de Expert Class in Professioneel Sportmanagement (VUB) zijn eindwerk *Opleidingsvergoeding in het Vlaamse jeugdwielrennen*, waarin hij de transfersituatie in het Vlaamse jeugdwielrennen schetst.

AUTEUR: MARKO HEIJL

Uit het Vlaams decreet van 24 juli 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar. ‘De betaling van enige vergoeding, onder welke vorm of benaming ook, bij de regelmatige beëindiging van een overeenkomst tussen een niet-professionele sportbeoefenaar en zijn sportvereniging, naar aanleiding van of gekoppeld aan de overgang van de niet-professionele sportbeoefenaar van de opgezegde sportvereniging naar een andere vereniging, is verboden.’

Gevolg: wielersclubs, net als tal van clubs in tal van andere sporten, investeren veel geld en middelen in de opleiding van jongeren. Wanneer zij de club verlaten voor ze tot volle wasdom zijn gekomen en sportief kunnen ‘renderen’ voor de club, mag hier, aldus het decreet, geen vergoeding tegenover staan. Waardoor er heel wat geld en inspanningen zonder enige compensatie worden ‘weggetransfereerd’ en de club of ploeg ‘verlies doet’.

In de familie

Maar laten we beginnen bij het begin: hoe kwam Pieter Cretskens tot de transferproblematiek in het jeugdwielrennen als eindwerkkeuze? ‘Ik ben de Expert Class Sportmanagement beginnen volgen uit passie voor de sport, meer specifiek de wielersport. Mijn achternaam doet het misschien al vermoeden: ik ben een neef van voormalig profwielrenner Wilfried Cretskens. Mijn schoonbroer en schoonvader deden aan wielersport, nog wat nonkels van mijn vrouw, en op dit ogenblik fietst mijn neefje Dries Verstrepen nog steeds bij de U23; zowat iedereen in de familie heeft eigenlijk een band met het wielrennen! Oorspronkelijk was het de bedoeling om als eindwerk het opleidingstraject binnen het jeugdwielrennen te beschrijven, en zo kwam ik bij Wielerbond Vlaanderen terecht, die het een zetje gaf richting de jeugdtransfers.’

Wielrennen zit in de familie dus. Toch is uitgerekend de wielersport net iets minder een sport die in typische familieclubs wordt bedreven, waardoor de roots van jongeren binnen een club vaak wat minder diep liggen en transfers nog couranter zijn dan in andere sporten. Wat is precies het probleem met transfers?

‘Allereerst is er de perceptie dat er een probleem is! Iedereen praat erover: jeugd, ouders, begeleiders ... Aan de toeg heet het dan: ‘De goeie renners worden altijd weggehaald bij de kleine clubs, de grote clubs gaan met de betere renners lopen en kunnen zich zo telkens versterken.’ Het vermoeden dat er een probleem is, is wijdverbreid!’

Dat is nu niet bepaald een wielerspecifiek probleem, maar eigen aan het competitieve karakter van de sport an sich.

‘Dat klopt. Maar mijn eerste vraag was: is het wel zo? Dus ben ik naar Wielerbond Vlaanderen gegaan en ontdekte ik dat er wel degelijk heel veel data waren, maar er daarover geen enkele analyse bestond. Iedereen ging gewoon uit van een gevoel dat het wel zo zou zijn.’

En wat was de conclusie van de data-analyse?

‘Het aantal jeugdtransfers zit duidelijk in stijgende lijn. De laatste jaren gaan steeds meer jonge renners van de ene club naar een andere. Je ziet daarbij dat een aantal clubs veel meer inkomende transfers hebben en een aantal andere slachtoffer zijn van netto uitgaande transfers. De toeg had dus gelijk.’

Sexy imago

De clubs met de netto inkomende transfers zijn ongetwijfeld ook de clubs die sportief succesvol zijn?

‘Er zitten zeker clubs bij die hoog scoren in de Beker van België en de Topcompetitie, maar ook andere. Verdere analyse is dus zeker nodig. Wat wel vaststaat, is dat de clubs met de grote budgetten en de grootste sponsors in ieder geval actief zijn op de transfermarkt. Het gevolg hiervan is dat er een soort rangorde is ontstaan binnen de jeugdclubs. Een deel sterke clubs met grote werkingsmiddelen, bijvoorbeeld via sponsoring en/of de steun van grotere teams, hebben een sexy imago en kunnen jongeren aantrekken. De beweegredenen tot verhuis naar een andere club zijn niet noodzakelijk gelinkt aan betere opleiding, maar wel aan het behalen van directe resultaten in competities zoals de Topcompetitie of de Beker van België. Goede resultaten daarin garanderen dan weer sponsoring voor het volgende seizoen, zodat dit systeem in de hand wordt gehouden. Er is een continue discussie tussen de clubs hier-

over, maar de vraag is dus inderdaad: is dat een probleem?'

Nou?

'Die vraag is vandaag onbeantwoord. Ik ben geneigd om te zeggen: 'Als je duidelijke en concrete afspraken maakt, dan is er eigenlijk geen probleem.' Als een club weet: wij gaan die renners opleiden van hun achtste tot hun twaalfde en leveren die dan af, dan is er geen probleem. Maar dat is nu net wat er niet gebeurt! Clubs vinden het blijkbaar erg moeilijk om te zeggen: 'Hierop richt ik me.' Er zijn er best wel veel die de hele 'santenboetiek' nemen, tot achttien jaar. Als je genoeg middelen – mensen, wagens enzovoort – hebt, kan dat. Maar dat is zeker niet voor alle clubs het geval. En dan moeten die kiezen, specialiseren. Clubs moeten de schroom van zich afwerpen om te zeggen waar ze voor staan. Verder zijn er ook geen afspraken tussen de

clubs, ze komen de renners gewoon halen. En dus is er een verarming van de clubs, zowel qua financiën en inspanningen als ook in 'moreel' opzicht.'

Nood aan herdefinitie

Maar er is wel een soort compensatie van het Jeugdsportfonds.

'Het Jeugdsportfonds heeft op een gegeven moment tien deelcategorieën gedefinieerd om clubs te stimuleren aan jeugdopleiding te doen. De clubs kunnen punten verzamelen, waarmee ze dan een gouden, zilveren of bronzen club worden. Op basis daarvan krijgen ze dan weer geld, via subsidies van onder andere de Vlaamse overheid. Kan je met dat geld overleven om je te profileren als opleidingsclub? Nee. Want wat zie je? De clubs die overall renners weghalen, krijgen ook het gouden statuut. Het systeem holt zo, op het

“DE BEWEEGREDEGENEN TOT VERHUIS NAAR EEN ANDERE CLUB ZIJN NIET NOODZAKELIJK GELINKT AAN BETERE OPLEIDING, MAAR WEL AAN HET BEHALEN VAN DIRECTE RESULTATEN”

vlak van transfers, zijn doelstellingen voorbij. Ik denk dat er een soort herdefinitie moet gebeuren, en misschien moet je ook wel voor dat systeem sponsors zoeken. Wie weet, zijn er wel bedrijven die willen investeren in de jeugd. En misschien moeten de WorldTourploegen daarin betrokken worden.'

Wat moet er nu verder met je onderzoekswerk gebeuren?

'Het jeugdwielrennen en bij uitbreiding de jeugdsport moeten we in vraag stellen. De referentie is heel vaak olympische medailles. Daar is het in België huilen met de pet op. Als we dan kijken naar onze noorderburen en hoe ze daar met jeugdwielrennen bezig zijn, met heel duidelijke fondsen en fundering ... Talenten worden gedetecteerd, gaan regionaal naar een soort internaat, moeten leren leven als een sportman enzovoort. Als we talenten willen opvoeden – kweken kunnen

we niet, want ze zijn al gekweekt –, moeten we durven kijken naar andere dingen.'

En gebeurt er de facto ook iets?

'Het Jeugdsportfonds is een eindig project, daar moet opnieuw goedkeuring voor worden gegeven. Het is ook maar een aanzet waar verder niets mee wordt gedaan. De doelstelling van mijn paper was om te komen tot een concreet voorstel over hoe een opleidingsvergoeding kan geïmplementeerd worden in het Vlaamse jeugdwielrennen of, indien wettelijk gezien niet mogelijk, een variant of alternatief voor een opleidingsvergoeding. Ik denk dat we daarvoor een aantal mensen rond de tafel moeten zetten. Ook wat dat betreft, moet er out of the box worden gedacht. Er lopen vandaag een aantal initiatieven parallel naast elkaar, die ik ook in mijn eindwerk beschrijf, maar er ontbreekt mijns inziens structuur en visie van hogerhand.' ■

WIM LAGAE

Don't mess with our club

Enkele weken geleden ontving ons provincieclubje KV Kortrijk de laatste in de stand, FC Westerlo. Na een kwakkelseizoen was KVK mathematisch nog niet zeker van het behoud en lag trainer Johan Walem al weken onder vuur. De sfeer was geladen, want op weg naar het stadion werd een rommelig pamflet uitgedeeld, dat eerder al via sociale media verspreid was.

Er werd de fans die 'de veekaa' een warm hart toedragen gevraagd om als protestactie pas vanaf de negentiende minuut de wedstrijd bij te wonen. Kop van Jut was het bestuur, dat 'ONZE CLUB enerzijds in slecht daglicht brengt en eveneens sportief volledig verzwakt en zal maken dat ons slechts zwarte dagen te wachten staan. Ondanks zelf problemen op aanvullend vlak koopt men een spits om onmiddellijk door te verhuren aan onze 'geliefde' nieuwe EIGENAAR ...' De supportersactie kende weinig bijval en het inderhaast ontvouwen spandoek 'Don't mess with our club' werd nauwelijks opgemerkt.

Flashback: na het plots overlijden in 2012 van Jean-Marc De Grijse, hoofdaandeelhouder sinds 2001 van het toen noodlijdende Kortrijk, stond KVK te koop. De Grijse was de architect van stamnummer 19 en van de sportief-economische revival die de club van derde klasse naar de Belgische subtop bracht. In tegenstelling tot eerst aangekondigd en later verhoopt bleef KVK niet in (West-)Vlaamse handen. Voor vijf miljoen euro nam de Maleisische ondernemer Vincent Tan, die al eigenaar was van Cardiff City en FK Sarajevo, de KVK-aandelen over. In de jaarkalender 2015 vat KV Kortrijk de maand mei als volgt samen: 'Tan Sri Vincent Tan neemt KV Kortrijk over. Hij koos voor KV Kortrijk omdat dit een club is met een sterke solide financiële en sportieve basis, die goed gerund wordt.'

Woorden die cynisch nazideren na negen maanden Vincent Tan. Zo lijken de centen van de lucratieve uitgaande transfers bij beken weggestroemd, terwijl tot nog toe nauwelijks in inkomende transfers en geen halve euro in infrastructuur werd geïnvesteerd. Is KVK een instrument in een perfide strategie om Cardiff City opnieuw naar de vleespoten (de tv-rechten) van de Premier League te loodsen? Zo hoorde Cardiff – momenteel zevende in The Championship – op de laatste dag van de wintermercato Kenneth Zohore van KV Kortrijk. Cardiff omzeilde hier handig zijn door de UEFA opgelegde transfer-

verbod, want Zohore werd enkele uren eerder door de pientere scoutingcel van KV Kortrijk weggekocht bij het Deense Odense. Dat KVK al maanden onder een spitsenprobleem kreunt, stond deze transactie niet in de weg.

Wie weet, was dit hét dieptepunt, want na het protest werd de eerste transfer voor 2016-2017 aangekondigd. Ter info: rechtsachter Tomislav Barbaric komt van ... FK Sarajevo. Enkele dagen later kondigde de KVK-voorzitter in de pers trots aan dat de Maleisische raad van bestuur, samen met de eigenaar, privé-investeers en het stadsbestuur het licht op groen hebben gezet om een nieuw, polyvalent voetbalstadion van 13.000 of 16.000 zitjes te bouwen. Laat ons hopen dat de beoogde stadionbouw tegen 2021, waarover op de KVK-site of het Twitteraccount merkwaardig genoeg met geen woord gerept wordt, lukt. Het aftandse Gulden-sporenstadion heeft geen commercieel perspectief. Het stadionproject zal staan of vallen met de miljoenen die Tan wil (pre)financieren. Die economische hefboom hadden de vorige West-Vlaamse eigenaars en bestuurders niet. Toch blijft het bang afwachten en koffiedik kijken, zeker nu het Kortrijkse lot volledig in Maleisische handen ligt. ■

Prof. dr. Wim Lagae is sportmarketeer aan de KU Leuven (FEB Campus Antwerpen en FaBeR) en gastdocent UGent.